

ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติตาดีด โอน จังหวัดชัยภูมิ

KNOWLEDGE, UNDERSTANDING AND ATTITUDE ON ECOTOURISM OF THE STUDENTS IN CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

พนารัตน์ เดชกุลทอง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาดีด โอน ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 110 คน จากสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากนักศึกษาทุกคน ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การสุ่มแบบเจาะจงนักศึกษาที่เคยเข้าไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติตาดีด โอน ในช่วงเทศกาลต่างๆ จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (83.60%) เคยรับรู้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.79) โดยความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกมากกว่าสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.69) และมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.40) ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับที่พัก การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตาดีด โอน

คำสำคัญ : ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Abstract

The purposes of this research were to study knowledge; understanding and attitude of Chaiyaphum Rajabhat University's students toward ecotourism at Tad Ton National Park, Chaiyaphum Province, Thailand. The sampling populations of this research are 124 first year graduate students of Faculty of Arts and Science enrolled in 3 different programs-Computer Science Program, Interdisciplinary for Local Development Program and Public Health Science Program of Academic Year 2557. The intensely interviews were purposively made with 10 selected students who have travelled into the Tad Ton National Park during the festivals. The research tools were questionnaires and interviews.

The results of this study can be described that most students (83.60%) have been informed about ecotourism. Their knowledge and understanding about ecotourism are at a high level ($\bar{X} = 3.52$). Their highest knowledge and understanding are that ecotourism has emphasized on giving education and raising awareness of eco-system to tourists rather than giving pleasure only ($\bar{X} = 4.14$). Their attitude toward overall image of ecotourism is at a high level. As for improvement and development of Tad Ton National Park, they think accommodations, facility management, security of life as well as ecotourism activities should be improved.

Keywords : Knowledge, Understanding, Attitude, Ecotourism.

บทนำ

ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับว่าการท่องเที่ยว (Tourism) เป็นอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งรายได้สำคัญส่วนหนึ่งของประเทศ การพัฒนาการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นรายได้จากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย และการท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญของประเทศไทย เพราะสามารถทำรายได้ให้กับประเทศในลำดับต้น ๆ รองลงมาจากรายได้ที่ได้รับจากการส่งออกในด้านอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมการบิน โรงแรม ห้องพัก สนามกอล์ฟ นาเที่ยว ภัตตาคาร ร้านอาหาร สถานบันเทิง และรวมถึงธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเหล่านี้ การท่องเที่ยวจึงถือได้ว่าเป็นการเสริมสร้างการเจริญเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของชาติ เสริมสร้างการจ้างงาน และยังเป็นแหล่งสร้างรายได้จากเงินตราระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางเพื่อให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวซึ่งมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังมีผลต่อวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวส่งผลให้ประเทศไทยได้สนับสนุนให้มโนนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545)

ปัจจุบันนี้พบว่าการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาและเติบโตมากขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากในแหล่งท่องเที่ยวจะมีทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานสำคัญของการท่องเที่ยว การเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นฐานทรัพยากรของการท่องเที่ยวอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก เนื่องจากพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดความระมัดระวังและการเอาใจใส่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงจากแหล่งท่องเที่ยว จึงส่งผลให้เกิดผลกระทบตามมาหลายประการ เช่น การเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การลดปริมาณลงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากการพัฒนาที่ขาดการควบคุมและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวยังมีผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชุมชน

ในระหว่างที่ผ่านมาหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงได้ดำเนินการโครงการเพื่อการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น การให้ความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นกับนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น มีบทบาทและมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวจึงเกิดขึ้นพร้อมกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก ซึ่งวิถีทางหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับในหลายประเทศนั้น คือ การส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หรือ “Ecotourism” รัฐบาลได้มีการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวขึ้น ให้เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนอกจากนี้ยังเป็นการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่เน้นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ 1) พื้นที่ท่องเที่ยว 2) การจัดการ 3) กิจกรรมและกระบวนการ และ 4) การมีส่วนร่วม จากนโยบายดังกล่าว ทำให้เกิดเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศประการหนึ่ง ซึ่งให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ การบำรุง รักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545) โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จนถึงปัจจุบันฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) นอกจากนี้ยังมี แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2555-2559 ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา นโยบายการท่องเที่ยวที่เน้นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเป็นนักท่องเที่ยวที่ดี ให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติ ท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Tourism Way to Sustainable Development) และรัฐบาลใช้นโยบาย การท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ที่จะให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นตนเอง เพื่อเป็นการกระจายรายได้และความเจริญสู่ท้องถิ่น (กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา, 2554)

อุทยานแห่งชาติตาคลี จังหวัดชัยภูมิ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญในจังหวัดชัยภูมิ มีเอกลักษณ์เด่นที่สำคัญคือ น้ำตกตาคลี ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในจังหวัดชัยภูมิและต่างจังหวัด โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์จะเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สุดเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเล่นน้ำตกตาคลี นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนได้ตลอดปี เนื่องจากมีพื้นที่อยู่ใกล้ตัวเมืองจังหวัดชัยภูมิ ระยะทางประมาณ 21 กิโลเมตร สามารถเดินทางได้สะดวกหลายเส้นทาง จึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลอดปี นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมาจัดกิจกรรม ประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาธรรมชาติ ตลอดจนจัดค่ายพักแรม ตลอดปีเช่นกัน เนื่องจากสภาพธรรมชาติที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน สังเกตได้ชัดเจนจากปัญหาขยะและความทรุดโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

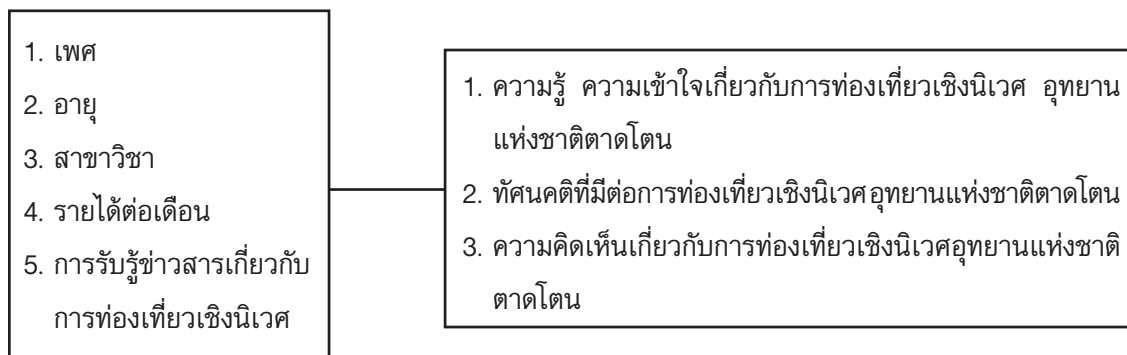
ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทุกคน ทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน ต้องมีความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว ร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนาส่งเสริมสนับสนุน โดยการส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชน นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องเริ่มจากระดับพื้นฐานสู่ระดับที่สูงขึ้น จากนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนถึงนิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เรียกว่าปัญญาชนหรือคนรุ่นใหม่ มีแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์และอยู่ในช่วงเวลาที่สามารภเก็บเกี่ยวประสบการณ์ด้านต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู อาจารย์ จึงควรแนะนำความรู้และสอดแทรกในการปลูกฝังทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาไผ่ เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปเพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งภายในองค์กรที่อยู่ภายใต้การบริหารจากทางภาครัฐและเป็นบุคลากรของท้องถิ่น นอกจากนี้ นักศึกษายังจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต ที่จะเข้าไปมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจะสามารถเป็นตัวเชื่อมประสานเชื่อมโยงไปถึงระดับสากลในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยและกระจายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาไผ่
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาไผ่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ นักศึกษาทั้งหมดมีจำนวน 124 คน จึงใช้จำนวนประชากรของนักศึกษาทั้งหมดในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ส่วนกลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์เชิงลึกได้เลือกแบบเจาะจงจากนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา ที่เคยเข้าไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติตาไผ่ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ จำนวน 10 คน ประกอบด้วยนักศึกษาจากสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาละ 3 คน และสาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) เครื่องมือและวิธีการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
- 2) แบบสอบถาม มี 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ โปรแกรมวิชา ภูมิลำเนา และรายได้ต่อเดือน ตอนที่ 2 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตอนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตอนที่ 4 ทศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พื้นที่อุทยานแห่งชาติตาไผ่ เช่น ด้านที่พัก การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก การจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม มีเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
ระดับความคิดเห็น / มากที่สุด ให้ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็น / มาก ให้ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็น / ปานกลาง ให้ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็น / น้อย ให้ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็น / น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

มากที่สุด	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 - 5.00
มาก	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 - 4.50
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 - 3.50
น้อย	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 - 2.50
น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.50
- 3) ข้อมูลเชิงคุณภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยใช้แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (สฤงค์ จันทวานิช, 2551)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, 117)

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมนึก ภัททิยธนี, 2544, 251)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 124 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ใช้ได้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล มีจำนวน 110 ฉบับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชา ภูมิลำเนา และรายได้ต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (73.60%) อายุต่ำกว่า 20 ปี (53.60%) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 20-21 ปี (39.10%) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ (90.00%) รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด (10.00%) และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,001-5,000 บาท (40.90%) รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท (32.70%)

2. การรับรู้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของการรับรู้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 110 คน พบว่าส่วนใหญ่ (83.60%) เคยรับรู้ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์ (38.20%) รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ (17.30%) มีความต้องการให้เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (96.40%) และต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากโทรทัศน์ (36.40%) รองลงมาคือจากหนังสือพิมพ์ (24.50%)

3. ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.79) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกมากกว่าสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.69) รองลงมา ได้แก่ การให้ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็น ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 1.00) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.66) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ถือเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.68) ส่วนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ควรมุ่งเน้นความทันสมัยและจุดเด่นทางสถาปัตยกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$, S.D. = 1.08)

4. ทศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.40) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จะช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.49) รองลงมาอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ได้แก่ ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีส่วนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.49) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นที่คุณค่าธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าการเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.47) และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน นักท่องเที่ยวเป็นเสมือนลูกค้า จึงไม่จำเป็นต้องเคารพเกรงใจชาวบ้านในชุมชน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.45) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.43) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ใช้อาจจะมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 0.32)

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาไผ่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ในส่วนนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจงจำนวน 10 คน จาก 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติตาไผ่ ใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ด้านที่พัก การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก การจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยว จากนั้นจึงได้วิเคราะห์และจัดกลุ่มคำตอบจากการสัมภาษณ์ สรุปเป็นประเด็นคำตอบซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลทั้งที่เหมือนและใกล้เคียงกัน และแตกต่างกัน ดังนี้

5.1 ด้านที่พัก สรุปได้ดังนี้

1) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตาไผ่ มีความพร้อม เนื่องจากมีบ้านพักรองรับนักท่องเที่ยวได้หลายกลุ่ม ทั้งแบบเดี่ยว กลุ่มเล็ก ครอบครัว เป็นหมู่คณะหรือกลุ่มใหญ่ ที่มีการจัดประชุมสัมมนา นอกจากนี้ยังมีลานกลางแจ้งที่เตรียมไว้คอยบริการ นักท่องเที่ยว สามารถติดต่อขอจองที่พักกับทางอุทยานแห่งชาติตาไผ่ได้หลายช่องทางตามความสะดวก สามารถติดต่อทางโทรศัพท์หรือติดต่อโดยตรงกับอุทยานแห่งชาติตาไผ่

2) ราคาที่พักค่อนข้างสูง กิจกรรมบางอย่างต้องงดใช้เครื่องเสียงได้หลังช่วงเวลา 22.00 น.

3) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับที่พักยังมีรายละเอียดค่อนข้างน้อย นักท่องเที่ยวที่สนใจต้องสอบถามด้วยตัวเองโดยตรงกับทางอุทยานแห่งชาติตาไผ่

5.2 การจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สรุปได้ดังนี้

- 1) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตาไผ่ มีค่อนข้างพร้อมช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายเมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว เช่น อาคารสำนักงานศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจะมีเจ้าหน้าที่ประจำดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยว
- 2) สามารถสอบถามข้อมูลต่าง ๆ ได้สะดวกหลายช่องทาง
- 3) ร้านขายอาหารตามสั่ง ลินค้าและของที่ระลึก ไร่คอบบริการ แต่ไม่พบเห็นสินค้าพื้นบ้านหรือสินค้าของชาวบ้าน อาหารพื้นบ้านตามฤดูกาลเข้ามาขายให้นักท่องเที่ยว
- 4) มีห้องน้ำให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ และมีการจัดการดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำโดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลทำความสะอาดอยู่ตลอดเวลา
- 5) มีลานกางเต็นท์และมีการจัดการปรับปรุงพื้นที่ เช่น ถางหญ้าให้สะอาดอยู่เสมอ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้ทำกิจกรรมพักผ่อนกางเต็นท์อย่างสะดวกสบายและปลอดภัย และมีการแยกพื้นที่บริเวณบ้านพักและลานกางเต็นท์ออกจากกันไว้ชัดเจน

5.3 การจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สรุปได้ดังนี้

- 1) ในช่วงปกตินักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากการท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เดินป่าศึกษาธรรมชาติ เล่นน้ำตกตาไผ่ เป็นต้น
- 2) ในช่วงเทศกาลท่องเที่ยว เช่น เทศกาลสงกรานต์ หรือในช่วงวันหยุดเทศกาลและหยุดยาวจะมีนักท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่และจากที่อื่นๆเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติตาไผ่มีจำนวนเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมาก ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะสามารถช่วยกันดูแล ความปลอดภัยได้ตลอด 24 ชั่วโมง แต่เจ้าหน้าที่ซึ่งมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวแล้ว ก็อาจมีความเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัย

5.4 การจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยว สรุปได้ดังนี้

- 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนและเล่นน้ำตกตาไผ่ ซึ่งเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวหลักที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติตาไผ่
- 2) นักเรียน นักศึกษา เข้ามาจัดกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติตาไผ่ ซึ่งมีทั้งไป-กลับและพักค้างคืน หรืออยู่ค่ายพักแรม พบว่ากิจกรรมเดินเท้าศึกษาธรรมชาติตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด เพราะนักท่องเที่ยวสามารถเดินชมความงาม และความสมบูรณ์ของธรรมชาติตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่อุทยานแห่งชาติตาไผ่ได้จัดทำไว้รองรับนักท่องเที่ยว มีการตีป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ และป้ายบอกทางให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความสะดวกในการเดินศึกษาธรรมชาติ รวมทั้งป้ายบอกความระมัดระวังในพื้นที่ต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ธรรมชาติที่ร่มรื่นและความชุ่มเย็นของน้ำตกตาไผ่ก็ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสุขและเพลิดเพลินในเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว
- 3) กิจกรรมท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติตาไผ่ยังมีน้อยเกินไป กิจกรรมบางอย่างอาจจะจัดเพิ่มได้ตามความเหมาะสม เช่น การดูดาว หรือกิจกรรมด้านดาราศาสตร์ในช่วงที่มีปรากฏการณ์สำคัญต่าง ๆ เช่น พายุฝนดาวตก เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3 วิชา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาไผ่ จังหวัดชัยภูมิ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวมพบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับมาก นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิซึ่งถือว่าเป็นคนในพื้นที่ และเคยไปเที่ยวอุทยานแห่งชาติตาไผ่ นอกจากนั้นสถานศึกษาคือมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิก็อยู่ใกล้อุทยานแห่งชาติตาไผ่ ระยะทางประมาณ 7.2 กิโลเมตร และพบว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในประเด็นต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น มุ่งเน้นให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกมากกว่าสร้าง ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวนอกจากนี้การให้ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่คงอยู่ในสภาพเดิมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ไม่ส่งผลกระทบต่อ ต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภคิน ศรีวงศ์ (2551) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัด อุบลราชธานี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งพบว่า มีความรู้ความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับสูง นักศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างสูงและเคยทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว เชิงนิเวศมาก่อน และสอดคล้องกับการศึกษาของไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม (2554) ซึ่งได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และพบว่านักศึกษ ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ประเด็นที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับน้อย คือ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ควรมุ่งเน้นความทันสมัยและจุดเด่นทางสถาปัตยกรรม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะ นักศึกษายังไม่เข้าใจเกี่ยวสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและครอบคลุม จึงเห็นว่าถ้าสิ่งก่อสร้าง ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้นำเป็นสิ่งที่ดีสำหรับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งไม่ใช่หลักการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่งผลให้นักศึกษาส่วนใหญ่มี ทัศนคติที่ถูกต้องต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยข้อความสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นักศึกษามี ทัศนคติในระดับมาก ได้แก่ นักศึกษาเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปหนึ่งของการ ท่องเที่ยวที่จะช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีส่วน เข้าร่วมกิจกรรม ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เสมอ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นที่คุณค่า ธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าการเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและ การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ สร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยว ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม (2554)

ได้ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งพบว่า ทักษะด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษาส่วนใหญ่ในระดับมาก โดยมีระดับทัศนคติสูงสุดกับข้อความการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ และการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของประธานสิทธิ์ กระมล (2550) ได้ศึกษาทัศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ทักษะของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นด้านบวก และอยู่ในระดับสูง ราษฎรในชุมชนท้องถิ่นสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่จะต้องส่งเสริมและให้ความรู้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศประสบความสำเร็จและเป็นไปตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยครั้งนี้ มุ่งประเด็นการศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะของกลุ่มนักศึกษาที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังการตัดสินใจในการเลือกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วไปด้วย นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติตาไผ่อยู่ในระดับมาก แต่มีบางประเด็นที่มีความเข้าใจในระดับน้อย เช่น เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนในส่วนสำคัญที่จำเป็นทุกประเด็นให้เข้าใจ เกิดความตระหนัก และเน้นให้เกิดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเฉพาะมุ่งเน้นให้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยเฉพาะประเด็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากอยู่ในระหว่างการย้ายของบางสาขา ไปสังกัดคณะที่จัดตั้งขึ้นใหม่และอยู่ในระหว่างปิดภาคเรียน จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็กเกินไป จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมนักศึกษาทั้งหมดในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เนื่องจากวิชาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นวิชาเลือกเสรี นักศึกษาทุกคนสามารถเลือกเรียนได้ และแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตาไผ่อยู่ไม่ห่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิสามารถเป็นสถานที่ศึกษาภาคสนามและสะดวกในการเดินทาง ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรเก็บข้อมูลจากนักศึกษาทุกคน และเพิ่มเติมประเด็นคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมหลักการสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559**. เข้าถึงได้จาก http://www.tica.or.th/images/plan__tourism2555-2559/2555-2559.pdf.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). **แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กองทุนรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544). **แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : บริษัท อัลซา จำกัด.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559)**. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไบเพิร์น วงษ์บัวงาม. (2554). **ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล**. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ประธานสิทธิ์ กระมล. (2550). **ทัศนคติของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ภคิน ศรีวงศ์. (2551). **ทัศนคติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดอุบลราชธานี : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์และการพัฒนา. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2544). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ประสานการพิมพ์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2531). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไสว อำทอง (2546). **ทัศนคติของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. วิทยานิพนธ์ (วท.ม. วนศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์